

Hun var der

Om Gertrude Steins *Everybody's Autobiography*

LARS FROST

I am telling it now so simply that perhaps it is nothing. Perhaps not, and if not there is no why not it just is not.

Generally speaking when a population gets large they cannot do their own thinking that is they cannot feel that they are doing it and as they do not feel that they are doing it naturally well naturally organization is what they do and if they do do that, then being organized there is no thinking to be done. So then everybody has to begin again as if no organization could be done but not yet no not yet and not every-one-no-not-every-one-and hardly-any-one yes hardly any one.

1

Hendes bror bestyrede sporvognsnettet i San Francisco med stor tålmodighed.

Med hvilken ret kan man hævde, at de udsagn man kommer med, er dybere end dem, man finder spredt omkring sig? Det kan man ikke. For eksempel står der *Thank You* på en skraldespand foran McDonalds-restauranten på Amagertorv. Hvorfor skulle det ikke være ærligt ment? *Don't even think about it*, står der på den piges t-shirt, hen over hendes bryst med svungen, gylden skrift, *Don't even think about it*. *Silkeborg*, står der på skiltet på stationen i Silkeborg. Det meste af det, der sker i verden, sker med god grund og i den hensigt at betyde noget. Nuvel, det er en sandhed, at det modsatte ofte er sandt. Man får sagt noget, og det lyder rigtigt, det lyder uimodsigeligt sandt, ikke til at misforstå, men det modsatte er ofte lige så sandt som det, man har fået

sagt. Man kan forestille sig, i betydningen *genkalde sig* eller *huske*, engang man trådte ind i en fremmed sammenhæng, engang man begyndte på en ny skole, eller engang man pludselig vågnede op på skadestuen og fandt sig selv omviklet af en flok lægestuderendes forvirrede pludder og flere meter gaze, eller en gang man blev præsenteret for en kærestes familie, som eksempel. Man befinder sig med ét i et værelse fuld af mennesker, man ikke kender, og ud af munden på disse mennesker kommer sætninger, man kan føle, man ikke forstår, ikke i deres dybeste betydning i hvert fald, for sådan taler familier og kolleger og skolekammerater og kærester sammen. Der stod virkelig *Don't even think about it* på den piges bryst. **SÅ LAD VÆRE.** Jeg så en pige cykle forbi i en trøje, der reklamerede for Gladsaxe karateklub, og jeg tænkte, om den trøje mon er som de *Her vogter jeg*- og *Hunden bider*-skilte, jeg så på havelåger, der åbner ind til haver, hvor jeg aldrig så en hund, da jeg var post på Amager – er det bare for at holde folk på afstand, eller er det ærlig ment, ærligt på den måde, jeg er sikker på, at det er ærlig ment, når Maria Meldgaard (39) udtaler i damebladet *Costume*, at hendes rullegardin, designet af Sonny Asemota, med påskriften *Why don't you fly away*, minder hende om at rejse? I virkeligheden kan man slet ikke stole på, hvad man tror, man ser. Kun med en del øvelse i hvert fald, og det er smukt, at det kan lade sig gøre, pludselig i et lykkeligt øjeblik at se, at der står *I hjer-tet ny* på den piges kasket, der står slet ikke *I love New York* på kasketten, der står *I ♥ NY*. Jeg har besøgt Amerika. Jeg så kæder af bjerge, der falder over hinanden for at komme først. Jeg så en ørken, der kun venter på at springe i blomst. Amerika er ungt og allerede en historie om fremskridt og succes. Jeg

kørte rundt sammen med nogle venner i en ørken øst for Los Angeles for nogle år siden, og vi havde forvildet os ind på nogle grusveje for at kigge på en lille klynge huse, der stod omgivet af grønne plæner og træer, de grønne plæner og de grønne træer så så uvirkelige ud i ørkenen. Vi kunne ikke finde tilbage til hovedvejen. Vi spurgte en pige, der stod og vaskede sin cykel, om vej, men hun forstod vist ikke, hvad vi spurgte om. Hun rystede bare på hovedet. Vi kørte en halv time mere uden at finde hovedvejen, og da der kom en pickup-truck imod os på vejen, dyttede Janus ad chaufføren og vinkede og fik ham til at stoppe. Manden i pick-up-en kiggede på os, som om vi var idioter, og løftede en arm og pegede ud over ørkenen. Han pegede over mod nogle støvede bjerge, og nu så jeg et par bittesmå biler langt borte i skyggen af bjergene suse gnidningsløst frem over sletten på vejen, vi ledte efter. Der hang et haglgevær bag ham i førerhuset, og da vi kørte videre, talte vi ophidset om geværet og grinede over, at Amerika ligner sig selv fra film, på den måde Amerika ligner sig selv fra film. *Don't Ask Me Shit*, sagde Majse, og jeg spurgte, hvad hun mente med det, og hun spurgte, om jeg ikke havde set, hvad der stod på mandens kasket? Det havde jeg ikke lagt mærke til. Jeg havde set geværet og koncentreret mig om at se manden i øjnene og virke mandig uden at være truende, sikker på mig selv og samtidig afslappet, men hun havde selvfølgelig lagt mærke til hans tøj og kasketten, og hun havde lagt mærke til, at der stod noget skrevet på kasketten. Der stod *Don't Ask Me Shit* på den, sagde hun. Årh, hold op, sagde jeg. Men det gjorde der, sagde hun.

Igen i Island ved indgangen til badekomplekset i Den Blå Lagune er der bøvl. Det koster en formue at komme ind, og jeg kan ikke få den futuristiske, elektroniske nøgle, jeg har fået til skabene, til at virke. En ung mand i bademestrenes hvide uniform instruerer mig hjemmevant i brugen af nøglen, og jeg nikker, som om jeg nu har forstået, hvordan det hele virker, men jeg ved med mig selv, at jeg får problemer igen. Det her er velsagtens kun en forsmag på det helvede, der venter. Det her er skabet til overtøj og sko. Længere inde i komplekset venter

sandsynligvis skabe til resten af tøjet og senere endnu sikkert et skab til håndklæde og badeprodukter, sæbe og den slags, shampoo, hvad man nu bruger. Mindst tre forskellige skabe at fordele sine ejendele i og tre forskellige gulvbelægnings i hver deres kulør at gå på. Af med skoene, gennem et par døre på strømpesokker, af med sokkerne og videre herfra på bare tæer hen over det opvarmede gulv til bruserne. Der burde ikke være noget at tage fejl af. De har gjort sig umage med at gøre det let at forstå. De små mænd og damer på skiltene er lette at forstå. Vi overfører let og ubesværet de små, blå ringe på den grove stregtegning af en mand til vores egen krop, og jeg vasker med glæde med sæbe de kropsdele, der er indskrevet i de blå ringe på tegningen af manden på skiltet. Nej, jeg er slet ikke nærig med sæben, jeg vasker sgu hele kroppen, ikke kun de i ringene indskrevne dele.

Det ligger der, bjerget. Lige ovre på den anden side af fjorden i solen. Jeg bilder mig ind, at jeg aldrig så toppen af Esja, da jeg var i Reykjavik første gang. Det er sikkert bare noget, jeg bilder mig ind, for det var en smuk sommer. Som jeg husker det, var Esjas top svøbt i lavthængende skyer hele den sommer, rene, tunge skyer, uden regn i, skyer, der tungt og langsommeligt kom krybende frem over ryggen på Esja og flød ned over det stejle fald, bjerget vender ud mod fjorden og Reykjavik, skyer, der høfligt lod sig opløse over fjorden, så Reykjavik kunne ligge badet i sol, så lad mig dele et par sandheder med dig. Der er ingen, der bliver et godt menneske af at rejse. Hvis du føler dig nødsaget til at rejse jorden rundt for at finde hoved og hale på dig selv, er du nok snarere forvirret end filosof, det er de færreste, der behøver at bestige et bjerg for at forstå, at jorden er smuk, og at livet kan være storslået, og hvis du skal rejse til Indien for at finde ud af, at verden ville være et bedre sted at leve, hvis vi opførte os pænt over for hinanden, så er du dygtigt dum.

2

Efter at have tilbragt alle de her forfærdeligt mange år i Paris og Bilignin i Frankrig lod Stein sig overtale til at vende tilbage til Amerika og give en række

forelæsninger. Selvfølgelig tager det lang tid at komme af sted, men hun kommer af sted og tager Alice B. Toklas med. *The Autobiography of Alice B. Toklas* var blevet en bestseller i Amerika, og Stein kom til Amerika og var en berømt, og selvfølgelig var det et stort arbejde at gense Amerika og huske det hele igen. Der er noget, der ligner sig selv, og noget, der er forandret. Med sig i en af sine mange kufferter havde hun en stabel forelæsninger, vidunderlige forelæsninger, og hun skrev flere, mens hun var der, og de er alle sammen meget anbefalesværdig læsning, *Lectures in America*, og hun holdt sine forelæsninger med stor succes og mødte alle tidens andre berømt i Amerika. Hun fortæller så behageligt om det hele og om alt, hvad det tyvende århundrede handler om i *Everybody's Autobiography*. Hun fortæller om krigene og oplevede forfærdelige ting, og får både det umenneskelige og det smukke med i sin beretning om det tyvende århundrede. *Everybody's Autobiography* fortæller om det

moderne menneske, kunne man sige, uden at sige så meget. Gertrude Stein er klog, og hvad så, hvis hun var homoseksuel. Hun var der og holdt af det meste, som det var. Hun var amerikaner, og det tyvende århundrede var Amerikas århundrede på en måde, og hun tænkte meget over tingene, og naturligvis måtte man tænke meget over tingene i det tyvende århundrede. Hun tænkte for eksempel om litteratur og kunst, men aldrig uden at tænke litteratur og kunst som en del af et hele, ikke et større, men et alting, hun tænkte for eksempel, at det ikke, som mange sikkert er overbevist om, er, hvad der siges, der er fortællingen, og formen, sådan som det ser ud og lyder, der pakker det, der siges, ind, det er formen, sådan som det ser ud og lyder, der er fortællingen, fortællingen om forandringen og hvordan alting altid forandrer sig, og hvad der siges er gentagelsen og pakker fortællingen om forandringen, og hvordan den forløber, ind, og så gjorde hun det.

